

Végh Róbert
vegh.robort@uni-nke.hu

VÁLTOZÁSOK A JÁRMŰKATEGÓRIÁKBAN ÉS AZ OKTATÁSBA BEVONT JÁRMŰVEKRE VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOKBAN

Absztrakt

A közúti közlekedési igazgatási előírások változás alatt állnak, egyrészt a folyamatos technikai fejlődés, másrészt az európai irányelveknek való megfeleltetés miatt. 2013. január 19-től változás történik a nemzetközi gépjármű kategóriákban, ugyanakkor egy másik joganyagban a 24/2005. (IV. 21.) GKM rendeletben határozzák meg a közúti gépjárművezető képzésben oktatásba bevont járművekre vonatkozó előírásokat. Ezt a két előírást harmonizálni kell egymáshoz, és ezt a feladatot oldja meg az 58/2011. (XI. 24.) NFM rendelet. A cikkben összefoglalom azokat a járművekre vonatkozó előírás változásokat, amiket figyelembe kell venniük a közúti járművezető képzéssel foglalkozó autósiskoláknak. A cikkben csak a nemzetközi kategóriákkal foglalkozom, mert a nemzeti kategóriák egy ország belügyének számítanak, és nem vonatkoznak rájuk a nemzetközi előírások.

Regulations dealing with road transportation are under changing because of technical developments of vehicles and the demands of European Union Guideline. On the one hand, International Categories of Vehicles will be changed with effect of 19 Jan 2013, on the other hand the conditions dealing with training cars is determined in the 24/2005 (IV.21.) GKM. order. These regulations harmonized by 58/2011. (XI.24.). NFM. issue. In this article I summarize the changing of related directions and regulations, which should be taken into consideration by driver schools. I deal with only International Categories of cars, because the meaning of National Categories is the internal matter of a Country, disregarding International rules.

Kulcsszavak: *gépjárművezető, képzés, járműkategória, alkategória, előírás ~ driver, training, subcategory, regulation*

A KÖZÚTI GÉPJÁRMŰVEZETŐ KÉPZÉSRE VONATKOZÓ ELJÁRÁSI REND VÁLTOZÁSA

A 24/2005. (VI. 21.) GKM rendelet¹ 3. melléklete a közúti járművezetők képzésére vonatkozó részletes eljárási rend 3.1.5. számú pontja a járművezetés gyakorlati oktatásának feltételei e) bekezdésében meghatározza, hogy „a vezetési gyakorlat oktatásához a képzési engedélyben szereplő kategóriába tartozó, a 4. vagy 5. mellékletben meghatározott további feltételeknek megfelelő, érvényes forgalmi engedéllyel járművekkel és felszerelésekkel” rendelkezzen.

Az oktatásba bevont járművekre kétféle szabályozás vonatkozik, az egyik a 2003. év november 30-ig oktatásba bevont², a másik a 2003. év december 1-jét követően oktatásba bevont³ járművekre vonatkozó előírásokat határozza meg. [1] A két különféle szabályozás nagyon eltérő műszaki követelményeket takar, a korábbi a már szinte több tíz éve az autósiskolák kezelésében levő járműveket jelenti, ahol még az IFA is előfordulhat. Az utóbbi szabályozás viszont komoly követelményeket takar, és a mai kor technológiai szintjét jelenti. Természetes, hogy ezen utóbbi járművek beszerzése hatalmas terhet jelent az autósiskolák és képzőszervek számára, amit nagyon nehezen tudnak teljesíteni. Megpróbálják, ameddig lehet fenntartani és üzemeltetni a járműveiket, és nem vesznek addig új kategóriájú járművet ameddig jogszabály erre nem kényszeríti őket. A 2003. év november 30-ig oktatásba bevont járművek oktatásban tartásának idejét többször változtatták, először 2009.12.01-i, majd jelenleg 2013.09.30-i határidőig lehet használni, ezután ezen oktatójárművekre igazolást⁴ nem lehet kiállítani. Vagyis ez lényegében azt jelenti, hogy a régi korszerűtlen oktatójárművek kiesnek a használatból, ez az autósiskolák nagy többségét érinti, ezért is próbálják fenntartani a jogszabályi lehetőséget a régi járművek számára. [2] [3] [4]

AZ „A” (MOTORKERÉKPÁR) JÁRMŰKATEGÓRIA ÉS AZ OKTATÁSBA BEVONT JÁRMŰVEKRE VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK VÁLTOZÁSA

<i>„A” kategória</i>	
<i>A kategória leírása</i>	<i>Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírás</i>
<ul style="list-style-type: none"> • motorkerékpár 	<ul style="list-style-type: none"> • legalább 35 kW teljesítmény • legalább 100 km/h sebesség elérésére alkalmas
<i>„A” korlátozott kategória</i>	
<i>A kategória leírása</i>	<i>Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírás</i>
<ul style="list-style-type: none"> • legfeljebb 25 kW teljesítményű és 0.16 kW/kg teljesítmény/sajáttömeg arányt meg nem haladó motorkerékpár 	<ul style="list-style-type: none"> • kétkerekű motorkerékpár 125 cm³-t meghaladó hengerűrtartalommal • legalább 100 km/h sebesség elérésére alkalmas • legfeljebb 25 kW teljesítmény • legfeljebb 0.16 kW/kg teljesítmény/sajáttömeg arány

¹ 24/2005. (VI. 21.) GKM rendelet: A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól.

² 24/2005. (VI. 21.) GKM rendelet: A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól, 4. számú melléklet.

³ A nemzeti fejlesztési miniszter 58/2011. (XI. 24.) NFM rendelete a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet módosításáról. Magyar Közlöny, 2011. évi 138. szám, 5. számú melléklet.

⁴ 24/2005. (VI. 21.) GKM rendelet: A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól, 6. számú melléklet, az oktatójármű igazolás és az oktatójárművek minősítő vizsgálatára vonatkozó eljárási rend.

<i>„A1” alkategória</i>	
<i>A kategória leírása</i>	<i>Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírás</i>
<ul style="list-style-type: none"> a 125 cm³ hengerűrtartalmat és a 11 kW-os teljesítményt meg nem haladó hajtómotorral ellátott motorkerékpár 	<ul style="list-style-type: none"> „A1” alkategóriába tartozó, legalább 75 cm³ hengerűrtartalmú, kétkerekű motorkerékpár

1. táblázat. A jelenlegi szabályozás szerinti nemzetközi „A”, „A” korlátozott kategória, és az „A1” alkategória⁵

<i>„AM” kategória</i>	
<i>A kategória leírása</i>	<i>Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírás</i>
<ul style="list-style-type: none"> segédmotoros kerékpárok (robogók), azaz kétkerekű segédmotoros kerékpárok (L1e kategória) vagy háromkerekű segédmotoros kerékpárok (L2e kategória), amelyek legnagyobb tervezési sebessége 45 km/h (kivéve azokat, amelyek legnagyobb tervezési sebessége 25 km/h-nál kisebb vagy azzal megegyezik), és a [4] jogszabály által meghatározott jellemzőkkel rendelkezik. 	<ul style="list-style-type: none"> két-, vagy háromkerekű jármű, amelynek legnagyobb tervezési sebessége a 25 km/h-t meghaladja, de nem több mint 45 km/h, a motor hengerűrtartalma nem nagyobb 50 cm³-nél vagy legnagyobb hasznos motorteljesítménye nem több 4 kW-nál könnyű négykerekű motorkerékpár, amelynek terheletlen tömege (az akkumulátor tömegét nem számítva) kevesebb 350 kg-nál, amelynek legnagyobb tervezési sebessége a 25 km/h-t meghaladja, de nem több mint 45 km/h, a motor hengerűrtartalma nem nagyobb 50 cm³-nél vagy a motor legnagyobb hasznos motorteljesítménye nem több 4 kW-nál.
<i>„A1” alkategória</i>	
<i>A kategória leírása</i>	<i>Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírás</i>
<ul style="list-style-type: none"> olyan motorkerékpár, amelyek hengerűrtartalma a 125 cm³-t, teljesítménye a 11 kW-ot, teljesítmény/sajáttömeg aránya pedig a 0.1 kW/kg-ot nem haladja meg, továbbá olyan motoros triciklik, amelyek teljesítménye a 15 kW-ot nem haladja meg. 	<ul style="list-style-type: none"> „A1” alkategóriába tartozó, legalább 75 cm³ hengerűrtartalmú, kétkerekű motorkerékpár
<i>„A2” alkategória</i>	
<i>A kategória leírása</i>	<i>Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírás</i>
<ul style="list-style-type: none"> olyan motorkerékpár, amelyek teljesítménye a 35 kW-ot, teljesítmény/sajáttömeg aránya pedig a 0.2 kW/kg-ot nem haladja meg, és amelyet nem kétszer akkora teljesítményű járműből alakítottak át. 	<ul style="list-style-type: none"> az „A2” kategóriába tartozó oldalkocsi nélküli motorkerékpár legalább 400 cm³ hengerűrtartalom legalább 25 kW motorteljesítmény
<i>„A” korlátozott kategória</i>	
<i>A kategória leírása</i>	<i>Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírás</i>
<ul style="list-style-type: none"> legfeljebb 25 kW teljesítményű és 0.16 kW/kg teljesítmény/sajáttömeg arányt meg nem haladó motorkerékpár. 	<ul style="list-style-type: none"> kétkerekű motorkerékpár 125 cm³-t meghaladó hengerűrtartalommal legalább 100 km/h sebesség elérésére alkalmas legfeljebb 25 kW teljesítmény legfeljebb 0.16 kW/kg teljesítmény/sajáttömeg arány
<i>„A” kategória</i>	
<i>A kategória leírása</i>	<i>Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírás</i>
<ul style="list-style-type: none"> olyan motorkerékpár, amely nem tartozik az „A1” és „A2” alkategóriába, az „A” korlátozott kategóriába, továbbá motoros triciklik, amelyek teljesítménye a 15 kW-ot meghaladja. 	<ul style="list-style-type: none"> legalább 35 kW teljesítmény legalább 100 km/h sebesség elérésére alkalmas

2. táblázat. 2013. január 19-től érvényes nemzetközi „AM”, „A” kategóriák „A” korlátozott kategória, és az „A1”, „A2” alkategória⁶

⁵ Saját készítésű táblázat az 58/2011. (XI. 24.) NFM rendelet 5. számú melléklet és a 326/2011. (XII. 28.) Kormány rendelet 1. számú melléklet adatainak felhasználásával.

⁶ Saját készítésű táblázat az 58/2011. (XI. 24.) NFM rendelet 5. számú melléklet és a 326/2011. (XII. 28.) Kormány rendelet 2. számú melléklet adatainak felhasználásával.

Az 1. és a 2. táblázat adatait összehasonlítva látható, hogy az „A” és „A” korlátozott kategóriákban nem történt változás, sem a kategória leírásában, sem az oktatásba bevont jármű előírásai között. Az „A1” alkategória leírása bővült, de az oktatásra előírt jármű feltételeit nem szigorították meg, ezáltal egy plusz tehertől kímélték meg a képző szerveket. A megjelenő új „AM” és „A2” kategóriák megjelenésével természetesen meg kellett határozni, az oktatás során bevonható járműveket is, ezáltal bonyolódni fog a motoros oktatás technikai háttere. A motoros képzés sokkal bonyolultabb lett a pár évvel ezelőtől, a sok új kategória miatt. Ha belegondolunk, egy „B” kategóriájú vezetési engedéllyel bármilyen személygépjárművet vezethetünk, természetesen a meghatározott kategória leírásán belül, és ez lehet pár száz cm³-es hengerűrtartalomtól több ezerig, vagy a teljesítményük néhány tíz kW-tól akár több százig is terjedhet, akkor lehet, hogy túlzásnak hathat egy kétkerekű motorkerékpárnál ennyi kategória felosztása. De figyelembe kell venni azt is, hogy már tömegesen megjelentek a három vagy négykerekű motorkerékpárok is, amelyek teljesen más vezetési stílust követelnek meg.

A „B” (SZEMÉLYGÉPKOCSI) JÁRMŰKATEGÓRIA ÉS AZ OKTATÁSBA BEVONT JÁRMŰVEKRE VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK VÁLTOZÁSA

A „B” járműkategóriára vonatkozó előírás nem változott, az új jogszabályban⁷, vagyis:

1. A 3500 kg-ot meg nem haladó megengedett legnagyobb össztömegű gépkocsi, amelyben a vezetőülésen kívül legfeljebb nyolc állandó ülőhely van,
2. Az a) pont szerinti gépkocsiból és 750 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó (könnyű) pótkocsiból álló járműszerelvénnyel. E járműszerelvénnyel megengedett legnagyobb együttes össztömege legfeljebb 4250 kg.
3. Az a) pont szerinti gépkocsiból és 750 kg megengedett legnagyobb össztömeget meghaladó (nehéz) pótkocsiból álló járműszerelvénnyel, feltéve, hogy a pótkocsi megengedett legnagyobb össztömege nem haladja meg a vontató jármű saját tömegét. E járműszerelvénnyel megengedett legnagyobb együttes össztömege legfeljebb 3500 kg.

Az oktatásba bevont járműre vonatkozó leírásban mindössze egy mondat került pontosításra, ami csak néhány esetleges kivételt szűrt ki az alkalmazásban.

A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 5. számú melléklet 1. „B” kategória bb) pontja az alábbi írt: „azokon a járműveken, amelyek műszerfalán gyárilag nincs elkülönítve a jobb és bal oldali irányjelző visszajelző, olyan oldalhelyes irányjelző visszajelzőt kell elhelyezni, amely az oktatói és a hátsó ülésről is jól látható”. A módosítás⁸ szerint ezen pont helyett az alábbi szerepel: „olyan oldalhelyes irányjelző visszajelző, amely az oktatói és a hátsó ülésekről is jól láthatóvá teszi az irányjelző működését”.

Első olvasatra nagyon kicsinek tűnik a különbség, de előfordulhatott olyan helyzet, hogy a jármű műszerfalán gyárilag volt elkülönítve jobb és bal oldali irányjelző, vagyis nem vonatkozott rá az adott pont, viszont az előírásoknak megfelelő láthatóságnak nem tett eleget, ekkor pedig a vizsgabiztos nem tudott meggyőződni az irányjelző szabályos használatáról.

⁷ A Kormány 326/2011. (XII. 28.) Kormány rendelete a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról. Magyar Közlöny, 2011. évi 161. szám, 1. számú melléklet, 39581 oldal.

⁸ A nemzeti fejlesztési miniszter 58/2011. (XI. 24.) NFM rendelete a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet módosításáról. Magyar Közlöny, 2011. évi 138. szám, 5. számú melléklet, 33244. oldal.

A gépjárművek kategóriájában megjelent egy új, a „B1” alkategória⁹, amit szintén 2013. január 19-től kell alkalmazni, a meghatározás szerint:

- négykerekű motorkerékpárok, amelyek terheletlen tömege nem haladja meg a 400 kg-ot (L7e kategória) (az árufuvarozásra szánt járművek esetében az 550 kg-ot), az elektromos járművek esetében az akkumulátorok tömegét nem számítva, és amelyek legnagyobb hasznos teljesítménye nem haladja meg a 15 kW-ot; ezek a járművek motoros tricikliknek minősülnek, és teljesíteniük kell az L5e kategóriába tartozó motoros triciklikre alkalmazandó műszaki követelményeket, kivéve, ha külön irányelvekben ettől eltérő rendelkezés szerepel.

Az 58/2011. (XI. 24.) NFM rendeletben az oktatásba bevont járművek között a „B1” alkategória nem szerepel. Ez nagy valószínűséggel nem azt jelenti, hogy kifejejtették a jogszabályból, hanem hogy meghatározták az új járműkategóriát, mint „B1”-et, de ilyen tanfolyamra nem lehet jelentkezni, ezért nincs is szükség oktatóautóra, hanem akinek van „B” kategóriája az vezethet „B1”-et is, és aki csak „B1”-et szeretne vezetni, annak a „B” járműkategóriás tanfolyamra kell beiratkoznia.

A cikkben a nagykategóriákkal¹⁰ és a kombinált kategóriákkal¹¹ nem foglalkozom ismertetés szintjén, mert ott nem történt változás a szabályokban, sem a kategória előírásában, sem az oktatásban előírt jármű követelményrendszerében.

ÖSSZEFOGLALÁS

A jövő év elején életbe lépő szabályozás tovább bonyolítja és szélesíti a járművek kategóriáját, és a mit-mivel vezethetünk kérdést. Ha belegondolunk, hogy korábban volt a segédmotor, motorkerékpár, személy-, teherautó és busz kategória ahhoz képest a mostani szabályozás már sokkal részletesebb, és nehezebben átlátható. Az állandó jogszabályváltozás komoly feladat elé állítja a gépjárművezető képzéssel foglalkozó szakembereket és autósiskolákat. Minden évben történik valami változás a szabályozásban, és ezeket be kell építeni a képzés rendszerébe. Véleményem szerint már olyan bonyolult a rendszer, hogy az elkövetkező pár év feladata az egyszerűsítés kell hogy legyen.

Felhasznált irodalom

- [1] 24/2005. (VI.21.) GKM rendelet: A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól.
- [2] A nemzeti fejlesztési miniszter 58/2011. (XI. 24.) NFM rendelete a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet módosításáról. Magyar Közlöny, 2011. évi 138. szám.
- [3] Kiss József: Szakmai ismeretek iskolavezetői szaktanfolyamon résztvevők számára. NKH jegyzet, Budapest, 2009.
- [4] A Kormány 326/2011. (XII. 28.) Kormány rendelete a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról. Magyar Közlöny, 2011. évi 161. szám, p. 39545-39618.

⁹ A Kormány 326/2011. (XII. 28.) Kormány rendelete a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról. Magyar Közlöny, 2011. évi 161. szám, 2. számú melléklet, 39583 oldal.

¹⁰ Nagykategória: „C1”, „C”, „D1”, és „D”

¹¹ Kombinált kategória: „B+E”, „C1+E”, „C+E”, „D1+E”, és „D+E”